

Președintele Igor Dodon crede că el nu va promulga legea privind înlocuirea în Constituția Republicii Moldova a limbii moldovenești cu limba română. Declarația sa mi-a adus aminte de anii când eram student, scrie fostul Prim ministru al R. Moldova, Mircea Druc, pentru Romanian Global News.

Aflat în vizită oficială în URSS, Ernesto Che Guevara a vizitat și Universitatea din Leningrad. Profesorii și studenții îl asaltau cu diverse întrebări. Știam că în Cuba apăruseră doritori să declare o nouă limbă oficială și am întrebat dacă mai era de actualitate sloganul: "Revoluție cubaneză - limbă cubaneză!". Împărtășeam opinia că o desprindere de comunitatea lingvistică ibero-americană ar fi însemnat o pierdere ireparabilă.

Revoluționarul mi-a răspuns astfel: "Disputa - limba cubaneză versus limba spaniolă - s-a epuizat! El comandante maximo Fidel, la ultima discuție cu poetul Nicolas Guillen, animatorul separatismului lingvistic, a spus - Revoluția e pur cubaneză, dar limba noastră a fost, este și va fi spaniolă!" Cu aceasta, el comandante Che m-a uns la inimă. Depistasem deja unele similitudini cu situația lingvistică din Basarabia și eram optimist: vom rezolva și noi, românii, falsa problemă! Prin 88, într-un articol publicat în săptămânalul "Literatura și Arta" am prezentat situația limbii spaniole în America Latină. Menționând că liderul cubanez Fidel Castro poseda (scrisa și vorbea) o spaniolă academică, întrebam retoric: "Pe când și la Chișinău șefii cei mari vor însuși o limbă literară?"

La finele anilor 60, eram doctorand la Institutul Americii Latine al Academiei de Științe a URSS. Și, ori de câte ori contactam cu latino-americanii, mă interesam, printre altele, și de evoluția în domeniul lingvistic. De-a lungul timpului, pe continentul american, în Europa, în insula Okinawa și pe alte meleaguri au existat probleme, unele moștenite din perioada marilor expansiuni coloniale. În Argentina, bunăoară, după proclamarea independenței, apăruse un curent: „Țara noastră-i Argentina și limba noastră-i argentiniană!" Astăzi, separatismul predecesorilor le pare absurd noilor generații de argentinieni.

În Cuba, la începutul anilor 60, limba vorbită era inundată de barbarisme și vulgarisme, riscând să devină un argou ordinar. Pentru a redresa situația, guvernul cubanez a adoptat un vast

program educațional. În țară nu existau suficiente școli, tipografii, cărți și manuale pentru ambițioasa campanie de alfabetizare a populației. Erau folosite materiale didactice produse în alte țări, deși la conducerea unora se aflau regimuri ostile evenimentelor din Cuba. Și nimănui nu i-a trecut prin cap să-i trimită acasă pe voluntarii vorbitori de spaniolă, care veneau în Cuba ca să ajute la lichidarea analfabetismului.

De la bolivieni și chileni, columbieni și nicaraguani am aflat că în școli și facultăți ei aveau dreptul să folosească orice manual, orice carte sau dicționar editate în Spania lui Franco. Sau în Cuba lui Fidel Castro. Chiar și în Chile, după eliminarea de către puciști a lui Salvador Allende, nu se interziceau manualele editate în Cuba Socialistă. Studenții din țările Americii Latine puteau fi persecutați pentru orice, numai nu pentru faptul că s-ar folosi de literatura de specialitate provenită dintr-o țară vecină.

Comparăm cele aflate cu situația din URSS și Europa. Nu-mi puteam imagina că studenților din Austria le-ar interzice cineva să studieze producția literară din RDG sau RFG, sau studenților din Belgia – cărțile provenind din Franța. Ungurii din RSSU se foloseau de manuale din Ungaria. Și în satele bulgărești din RSSM copiii studiau limba maternă din clasa întâi după manuale editate în Bulgaria. Iar pentru învățătorii de limbă bulgară vara se organizau cursuri de perfecționare în Bulgaria. Cu totul diferită era situația în RSSM, Nordul Bucovinei, regiunea Odessa și regiunea Transcarpatică (Maramureșul istoric).

NOI solicităm condiții similare cu cele create ungarilor și bulgarilor. Birocrația comunistă, refuzând introducerea limbii materne în școli, facultăți și diverse domenii de activitate socială, inventa motive. Și, adeseori, erau formulate cu o certă nuanță de triumf: „Nu există terminologie științifică moldovenească, n-avem literatură de specialitate, n-avem profesori, n-avem nimic...”. „Dar de ce nu luăm de peste Prut?” Drept răspuns începea o cazuistică perfidă sau persecuțiile. Autoritățile sovietice interziceau tipărițiile, presa, manualele din România, cu toate că, oficial, era considerată o "țară vecină și prietenă", integrată în CAER, în Tratatul de la Varșovia. Și românii, ca și toți oamenii sovietici, construiau de zor socialismul/comunismul. Ne împiedicăm la tot pasul de niște pretexte și prejudecăți ridicole. La toate solicitările românilor din teritoriile ocupate de fosta Uniune Sovietică, autoritățile aveau un singur răspuns: "Net, net, net!" Cei mai insistenți erau acuzați de naționalism și condamnați.

Odată cu Perestroika, în Moldova Sovietică, am trăit din nou, pe viu și intens, confruntarea lingvistică. Polemica "limbă moldovenească versus limbă română" era la ordinea zilei. Genetica a avut de luptat cu Trofim Lysenko, iar filologia cu Ivan Ceban. Acesta și alți rusificatori ne-a băgat pe gât tezele din perioada cultului părintelui tuturor popoarelor. Prin 88-89, dezbăteam în presă opiniile filologului german Haarman, ridicat de unii la Chișinău pe pedestalul

moldovenismului. Îi combăteam cu o monografie a filologului italian Tagliavini, care susținea identitatea limbii vorbite în România și RSSM. Lingviștii cu renume, atât străini, cât și cei sovietici (pe unii i-am cunoscut personal, mi-au fost profesori), puseseră deja punctul pe "i" – moldoveneasca și româna diferă doar prin alfabet. Iar basarabienii, la mitinguri, nu vociferau "Noi vrem pământ!", ca țărani lui Coșbuc, la 1907. NOI ceream: "Limbă de stat și alfabet latin!"

Savanții și scriitorii din RSSM se mențineau pe o poziție strict științifică. Uniunile de creație lansau apeluri mobilizatoare către toți oamenii de bună credință. Istoricii și alte categorii profesionale din cele mai diverse domenii de activitate luau atitudine în termenii cei mai categorici. Studențimea basarabeană se consolida și, susținută de profesorii restructurați, de elevi și tineri muncitori, pornise la escaladarea numeroaselor bariere birocratice. La Chișinău, Conferința filologilor-romaniști din toată Uniunea Sovietică adoptase recomandări concrete. Și românii basarabeni le-au susținut cu mare entuziasm.

Însă, în ajunul colapsului Imperiului, ideologii partidului-stat opuneau o rezistență acerbă. De exemplu, Nicolai Bondarciuk (un Igor Dodon al timpurilor pe care le credeam apuse), vehicula ostentativ niște enormități derutante: "Tovarășii! Să nu uităm nici o clipă că problema limbii este extrem de complicată și delicată. Concluziile pripite, pasiunea nestăpânită nu fac decât să împiedice căutarea adevărului. Peste hotare unii savurează intens problema; este pusă la îndoială însăși existența limbii moldovenești. Și, în ultimul timp, această idee a început să fie împărtășită și propagată și la noi". În realitate, însă, nu aveam știre unde și cine "savura intens" problema limbii moldovenești. Știam de câțiva promotori localnici ai teoriei celor două limbi romanice de est: „Moldoveneasca și româna sunt limbi ale aceluiași grup romanic. Între ele, într-adevăr nu există o mare deosebire. Dar recunoașterea comunității, identității cu alte limbi din grupul romanic nu poate servi drept temei pentru a renunța la ea în favoarea altei limbi".

Ei nu au ținut cont niciodată de ceea ce spuneau NOI, purtătorii așa ziselor două limbi. Polemizând, îi întrebam retoric: - De ce ne-am ales doar cu două limbi romanice de est: „moldoveneasca” și „româna”? Ce câștigă moldovenii din URSS, ce câștigă socialismul, prietenia popoarelor, lupta pentru pace, internaționalismul proletar, construcția comunismului cu această falsă teorie lingvistică? Vom afla încurând că există încă două limbi romanice de est: "munteneasca" și "ardeleneasca"?

Astăzi, în 2017, cu toată diferența fonetică, lexicală dintre spaniola din Spania, engleza de la Oxford, portugheza de la Lisabona și variantele lor de pe noul continent nimeni nu se încapăținează să proclame limbi noi, separate de cele recunoscute de toată lumea. Între spaniola din Peninsula iberică și cea vorbită în America de Sud, există, totuși, o diferență. Dicționarul de „americanisme” – vocabular specific latino-american, inexistent în Spania și

variind de la o țară la alta, cuprinde vreo 500 de pagini. Despre un asemenea dicționar de „moldovenisme” nici nu poate fi vorba. În Republica Moldova, însă, deși lipsește o asemenea diferență lexicală, președintele Dodon și rusofonii stataliști se mai cramponează de teoria celor două limbi romanice de est. Iar consecințele le cunoaștem, căci le-am suportat din generație în generație și nu mai ieșim din impas.

Personal, încă la începutul anilor 90, aveam impresia că ne-am lămurit odată pentru totdeauna. Și Curtea Constituțională, prin hotărârea din 5 decembrie 2013, a pus punct unor discuții interminabile legate de limba de stat a Republicii Moldova. Când acolo, la Chișinău, președintele Dodon recidivează. Printre tovarășii de luptă și consilierii săi se află vechi militanți a variantei bolșevice de moldovenism. Motivația și liantul acestora este românofobia, antiunionismul și excesul de incursiune în Evul Mediu.

Așadar, de unde am pornit și unde am ajuns? În 1991, Bucureștiul a comis o gravă eroare istorică, politică, strategică. A recunoscut Republica Moldova înaintea altor state. Înțelept ar fi fost să nu o recunoască. Sau, România să fi fost ultima țară care ar fi recunoscut-o. Cu anumite condiții. Ipotetic vorbind, România ar fi putut urma exemplul Greciei. La începutul anilor 90, când micul stat din Balcani și-a declarat independența, a început disputa cu Atena în privința numelui; Grecia are o provincie istorică Macedonia, aflată la frontieră cu fosta republică iugoslavă. Grecii acuză Republica Macedonia (Skopje) că și-a însușit părți din cultura greacă, inclusiv simboluri precum soarele pe drapelul noului stat independent sau originea lui Alexandru cel Mare. Din cauza acestei dispute, Grecia blochează accesul Republicii Macedonia în NATO și UE și a determinat ONU să înmatriculeze și să numească acest stat "Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei (FYROM)". În prezent, Republica Macedonia este deschisă la dialog cu Grecia, pentru a tranșa problema legată de numele "Macedonia", pe care Atena nu este dispusă să îl accepte. Își va schimba, probabil, denumirea și drapelul. Deocamdată se iau în considerare mai multe variante pentru un nou nume al țării și că cel final se va stabili doar în urma unui referendum.

În august 1991, când parlamentul de la Chișinău vota independența Republicii Moldova, mi-am exprimat și temerea: uzurpatorii, conștienți/inconștienți, și cei care dorm și visează "Moldova lui Ștefan cel Mare", vor spune și vor scrie pur și simplu „Moldova”. Ideologii post-sovietici își dau seama perfect de situație, reanimează abordarea imperială rusă și subminează perfid aspirațiile legitime de reîntregire a României. Acum e limpede – președintele Dodon a primit harta, foaia de parcurs și binecuvântarea lui Putin. Coloana a cincea a "Lumii ruse" revine în forță la vechiul proiect "Moldova Mare" din 1924.

De reținut: Mai întâi a fost cuvântul. Ordinea în cuvinte este primordială. „Moldova” și

"Republica Moldova" sunt fenomene substanțial diferite și substituirea lor reciprocă este inadmisibilă. Descriptiv, am putea accepta termenul "Moldova de Vest", ca o parte componentă a Moldovei medievale și a României moderne. Simetric, peste râul Prut, s-ar afla "Moldova de Est", cea de a doua componentă a unui principat medieval "Moldova", de care aparțin în prezent, doar de jure, și unele teritorii de peste Nistru. În 1775, Austria anexează partea de nord a Moldovei și o botează "Bucovina". În 1812, Imperiul pravoslavnic al țărilor ne "eliberează" de Imperiul musulman al sultanilor și ocupă "Moldova de Est". Administrația Rusiei imperiale pune stăpânire pe o nouă gubernie/colonie și o numește impropriu "Basarabia". În 1918, Basarabia, sau "Moldova de Est" și partea de nord a Moldovei, sau "Bucovina", se reunesc cu "Moldova de Vest", aflată în componența Statului Român modern, existent din 1859, ca rezultat al unirii celor două principate istorice - Moldova și Muntenia.

În 1940, în urma invaziei Imperiului ideocratic bolșevic, dar tot pretins "eliberator", ca și cel pravoslavnic țarist, Moldova de Est, (Basarabia română), suferă o dezmembrare arbitrară: șase județe din perioada interbelică sunt ciopârțite și incorporate într-o nouă structură improvizată de Kremlin: Republica Sovietică Socialistă Moldovenească; alte județe anexate, unul din nord, două din sud și ținutul Herța din vechiul regat, precum și Nordul Moldovei, (adică partea de nord din fosta colonie austriacă numită impropriu Bucovina), sunt acaparate de Republica Sovietică Socialistă Ucraineană. Cu aprobarea Centrului imperial, bineînțeles. Dacă nu avem în vedere spațiul istorico-geografic respectiv în întregime, utilizarea ostentativă a cuvântului "Moldova" în loc de "Republica Moldova" denotă abuz, ignoranță sau chiar diversiune propagandistică. Cu alte cuvinte, este incorect, impropriu, inadmisibil să spui "Moldova" și să subînțelegi "Republica Moldova". Ați auzit pe cineva că spune "China" când se referă la "Republica China" (Taiwan)? Ați văzut undeva scris "Germania", fiind vorba doar despre fosta "Republică Democrată Germană"?

Da, e adevărat, din 2 martie 1992, când a obținut statutul de membru ONU, Republica Moldova (Chișinău) este de jure o "realitate incontestabilă". Dar, în realitatea realității, mai există încă o Moldovă (Iași). Acea componentă a Statului Român, cunoscută, percepută și recunoscută ca regiune istorică a României contemporane. Acum, pentru a tranșa verbal și didactic cazul "Moldovei", apelăm din nou la analogie, utilizând exemplul Germaniei. Republica Democrată Germană (Berlinul de Est) a fost o realitate și cu totul altă realitate era Republica Federală Germania (Bonn). Înainte de 1990, nu puteai să fabulezi, seară de seară, la un post TV din Berlinul de Est, într-o emisiune intitulată "Germania - țară de minune! Țara lui Schulz". Acest lucru este însă posibil la Publika TV Chișinău: "Moldova - țară de minune!" Întrebare: "Care Moldovă, domnilor/tovarăși? Cea din dreapta Prutului? Sau cea formată în 40, "ca un strugure de poamă pe harta Uniunii", tărișoara lui Dogaru/ Stângaciu, "din Naslavcea în Giurgiu-lești?".

Alte analogii. Nimeni nu poate nega realitatea Republicii Coreea (Seul) sau a Republicii Populare Democrate Coreene (Phenian). Îmi place Irlanda (Dublin), dar țin cont că există și

Irlanda de Nord (Belfast) – o parte componentă a Regatului Unit. Au existat un stat Republica Democrată Vietnam (Hanoi) și un alt stat Republica Vietnam (Saigon).

Adeseori, uni tineri jurnaliști de la Chișinău mă întrebă: "De ce veniți atât de rar prin Moldova?" Le răspund cu o întrebare caustică: - Care Moldovă? În Moldova mă aflu destul de des. La Suceava și Iași, două capitale istorice ale Moldovei. Ajung pe la Botoșani, Piatra Neamț, Bacău și Galați. Merg, de fapt, în toate județele Moldovei din dreapta Prutului. Am ajuns să admir vârful muntos Moldoveanu, cel mai înalt din România; am vizitat localitățile Moldovița, Vatra Moldovei, Fundu Moldovei, Valea Moldovei și Câmpulung Moldovenesc; încerc o mare mulțumire când stau în casa unor moldoveni de omenie, pe malul râului Moldova. Cu picioarele în apa râului, admir frumusețea naturii, și ... Polemizez, în gând, cu feluriți „moldoveni stataliști”: „Pardon, onorați compatrioți de croială bolșevică! Sunteți niște uzurpatori! Aici e "Moldova, țară de minune!" Nu doar la Chișinău, pe râul Bâc sau la Bălți? Aici, unde mă aflu acum, nu este Moldova? Ce fel de Moldovă "țară de minune" fără Putna? Fără Hotin, Cetatea Albă, Boian, Codrii Cosminului și Vatra Dornei? Fără Reni și Mămăliga? Unde sunt simbolurile Moldovei, eternizate în cronică, în opera clasicilor literaturii noastre?

La finele anilor 70, la Moscova, citeam presa din România; urmăream cu interes și simpatie activitatea ministrului de externe Ștefan Andrei. La București, în 2013, am procurat bucuros cartea sa de memorii - "Din frac în zeghe". Dar partea întâia a volumului intitulată "Mândru că sunt oltean" mi-a amintit de orgoliul provincial la români și m-a amarat. În acest sens, am avut parte de un exemplu elocvent și amuzant. În septembrie 1994, reveneam către București dintr-o scurtă deplasare de serviciu la Cernăuți. În mașină, doi funcționari din MAE, șoferul și eu. Dintre cei trei, unul era muntean, altul ardelean și eu, bucovinean/basarabean/ moldovean, cum doriți. Din vorbă în vorbă, am trecut la bancuri despre ardeleni, moldoveni și olteni. Brusc, ardeleanul decretează: miticii habar n-au cum se prepară porcul de Ignat. Nici n-au cu ce, că la ei cățeii de usturoi sunt măruți, ca boabele de orz. Țuica o afumă rău și n-are tărie nici cât berea cea mai proastă. Replica munteanului a fost pe măsură. Eu o făceam pe imparțialul. Interveneam, împăciuitoare, cu exemple performante din artă culinară a Munteniei și Transilvaniei. Trecând de Focșani, am văzut că cei doi conaționali se întetesc și am rugat șoferul să tragă pe dreapta. Să cumpărăm de la moldovenii ieșiți la șosea, struguri și alte bunătăți ale toamnei.

Menționez, în fine, și vehiculatele complexe ale moldovenilor: sindromul „drobul de sare" sau „la noi nu se poate". E dureros și trist când citești în ziarul „Adevărul" mărturia curajoasă a tinerii jurnaliste Ramona Ursu - "De ce nu-mi place Moldova". Și-i îndemn pe frații moldoveni lezați în amorul lor propriu să vină în presă, drept consolare, cu citate din alți autori – munteni și transilvăneni. Cunosc români supărați foc pe București, Craiova sau Cluj, orașe în care au văzut lumina zilei. Comparând, ei scot în relief multe neajunsuri, care dezonorează Muntenia și Transilvania. Mulți dintre ei adoră vechea capitală a Moldovei, municipiul Iași. Sau Chișinăul,

capitala Republicii Moldova, precum marele actor Florin Piersic. Unii invocă Moldova istorică, leagănul culturii românești, locul de naștere al poezilor, compozitorilor, savanților.

Pe mine, personal, m-a amuzat întotdeauna "patriotismul de cartier", "patriotismul de fotbal" și complexe de inferioritate sau superioritate ale multor români născuți în diverse provincii istorice ale Statului Român. Acum, însă, ca unionist consecvent, nu mă mai amuză, ci mă îngrijorează. Moldovenilor le zic repezit: contrapuneți, sub orice aspect, trecut, prezent și viitor: moldoveni – munteni – transilvăneni. Expuneți-vă argumentele, comparând. Scrieți monografiile, faceți masterate, doctorate, filme documentare și de lung metraj, compuneți poezii și cântecele! Participați la dezbateri, la radio și TV. Convingeți Europa, o lume toată: noi, moldovenii suntem...

Totodată, nu pierd ocazia și-i îndemn ironic pe munteni și transilvăneni: ca să aveți cu ce vă mândri, urmați exemplul "moldovenilor stataliști" de dincolo de Prut! Uite ce minunăție de portal și-au pus la punct! Afară de www.moldoveni.md, să mai avem încă două portaluri: www.munteni.mn și

www.transilvaneni.tr

, în care, respectiv, să demonstrați: "noi muntenii suntem ...", "noi transilvănenii suntem..." Suntem tare deștepți, frumoși, laborioși. Suntem cei mai, cei mai... N-avem cuvinte. Și, concomitent, voi, moldoveni, munteni și transilvăneni, fiecare separat, demonstrați că locuitorii celorlalte două entități istorice ale statului român contemporan sunt, în marea lor majoritate, niște terchea-berchea.

Până și palma de pământ românesc, numită printr-un accident istoric "Republica Moldova", suferă și ea de complexe regionale: „nordiști”, zona Cernăuți - Bălți; „centriști” – zona Bălți - Chișinău; „sudiștii” – zona Hâncești - Dunăre și Marea Neagră. Partea de peste Nistru are și ea complexații săi - „șefii de profesie”, sau „șantiștii”, cum îi poreclesc basarabenii. Încă din primii ani petrecuți la Chișinău, din toamna lui 1957 până în primăvara lui 1960, mi-a fost băgat în cap un adevăr dur și rimat pe deasupra: "Moldovean de peste Nistru? Ai putea să ajungi ministru!".

Când eu, un basarabean „procler”, am ajuns, totuși, prim ministru în 1990, unii încercau să mă tămâieze ca să le dau posturi. Mă luau cu asalt membri ai guvernului, deputați, sufletești: „Știți, domnule prim ministru, noi aiștia de la nord....” În sensul că am fi buricul pământului. „Noi facem, noi dregem... Numai câți prim secretari de partid am avut. La Nord s-a răsturnat carul cu scriitori și poeți. Acum și președintele Snegur și dumneavoastră, prim ministru, tot de la noi. Nordiștii am fost..., suntem... și vom fi.... Nu ca cei din jurul Chișinăului: tone de vin și casa plină de copii! Ori cei de la sud, că numai cântă și joacă. Ai noștri îs fruntea! În politică, în

știință, în cultură!". Îi repezeam de fiecare dată, râzând: „Sigur, nordiștii, căpătuiți din speculă, votând numai șefi comuniști! Nordiști, cu două case mari și mașină „Moscvici" în curte! La zece case un singur copil. Toamna abia dacă aduni o clasă de-a întâia. Halal patrioți!".

Am încercat întotdeauna să judec imparțial. Exclud orice complex de superioritate, nejustificat prin fapte și realizări. Nu importă unde te-ai născut, pe malul Nistrului sau al Bâcului, pe Dâmbovița sau pe Bega, în cartierele Primăverii, Ferentari, Mănăstur sau Copou. Puțin valorează ce gândești, cine crezi că ești, ce spui și ce dorești. Ce faci? Ce valori, materiale sau spirituale, produci și cine are parte de ele? De aici să pornim confruntarea, frați români din Carpați, de la Dunăre, de la Nistru, de la Tisa, de la Marea Neagră, din jurul frontierelor actuale a României și din diaspora.

Mă interesează orice comparație etnopsihologică. Între sârbi, croați și sloveni, bunăoară. Denumirile „Serbia" „Croatia" și „Slovenia" ca de altfel și „Moldova", „Muntenia" și „Transilvania" or fi mai vechi decât „Iugoslavia" și „România". Aceste două noțiuni or fi ele inventate de dușmanii bravilor sârbi, croați, sloveni și, respectiv, ai deșteptilor de moldoveni, munteni, ardeleni. Istoria recentă ne arată că vecinii noștri trăiesc perioade când nu se agreează între ei. Cu toate acestea, peste Dunăre, n-am observat o gălceavă stupidă „sârb – iugoslav", ca la Chișinău „moldovean – român". Este o polemică neproductivă, lipsită de bunul simț. Nu putem sugera fariseic că „partea a devenit Întreg". Că fostul cnezat "Moscovia", de exemplu, nu mai este Rusia. Iar o parte a guberniei Novgorod se integrează în una din Țările Baltice, de exemplu, ca să nu mai nimerească într-o ipotetică Uniune Eurasiatică.

Am certitudinea că o eventuală reformă administrativă, bine concepută, ar elimina nu numai proliferarea birocrăției, ci și „patriotismul regional-fotbalistic". Am diminua vanitățile și ifosele „țărișoarelor" noastre istorice. Noi, românimea, suntem marcați de o serie de complexe. Și acestea ne afectează comportamentele, deciziile și acțiunile. Mai întâi, ne confruntăm cu un „complex de deșteptăciune". „Deșteptii" se evidențiază în Muntenia, în special, în București și Oltenia. Vine apoi „complexul de noblețe", de superioritate, de mândrie aristocratică, al celor din Transilvania" „Noi, ardelenii, am fost Imperiu, cu austriecii". Îl regăsim întrucâtva și la românii din nordul Moldovei, alias Bucovina. În această categorie se încadrează și complexul „Banatul e fruntea!".

Aflăm de la istorici, că unioniștii moldoveni, la 1859, inițial au decis că noul stat independent se va numi „Moldo-Valahia". Iar unioniștii munteni ar fi optat pentru varianta „Dacoromania". Transilvănenii au insistat să fie „România". Aveau motive serioase: evidențiind geneza „noi suntem urmașii lui Traian", sperau să mai tempereze „trufia hunilor" și a altor „venetici", supuși servili ai unor imperii înjghebate recent în această regiune a Europei. Am mai citit

undeva că și împărăteasa Ecaterina cea Mare intenționa să facă din Principatele Dunărene „un tot întreg” sub vechea denumire „Dacia”. Și, desigur, Întregul urma să-i aparțină, ca domeniu al Imperiului Rus pravoslavnic în expansiune. Autodenumiți "români", relativ recent și poate impropriu, noi puteam să ne identificăm și altfel: geto-daci, daco-romani. Pe mine, personal, mă fascinează un singur nume: dacii liberi. Vorbim, deci, de o continuitate milenară. De un biosistem și un ecosistem ce emană o anumită spiritualitate. Evidențiem un mod de viață, tradiții, constituite într-un sistem de etno-valori eterne.

Așadar, amici și inamici de pretutindeni! N-aveți decât să fiți moldoveni, munteni, ardeleni și să vorbiți moldovenește, munteneste, ardeleneste! Incontestabil, sunteți liberi și aveți dreptul să scrieți și să spuneți orice. Așa cum procedează jurnalistul clujean Sabin Gherman, autorul articolului „M-am săturat de România”. Eu, însă, vă îndemn să urmați exemplul moldoveanului Mihai Eminescu: "Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, /Țara mea de glorie, țara mea de dor?" Și, pentru Dumnezeu, renunțați la dihotomia: Moldova versus România; Muntenia versus România; Transilvania versus România. Căci totul e atât de simplu: A (Moldova) + B (Muntenia) +C (Transilvania) = ABC (România). "Suntem români și punctum!"